

روایتی از احیای مدارس سیلزده | چراغ آموزش به یاری نفت روشن می‌ماند

«دوست داشتم در مراسم بازدید استاندار خوزستان از مدارس بازسازی شده پس از سیل نوروز ۹۸ بودید و جمله آن مرد روستایی را می‌شنیدید که گفت به ما گفتند سیل نعمت است، اما الان فهمیدیم که سیل برایمان نعمت بود.»

این جمله علی قربانی، مدیرکل نوسازی، توسعه و تجهیز مدارس استان خوزستان بود؛ مدیر جوان و خوش‌برخوردی که در سفر دو روزه ما به اهواز برای بازدید از مدارس که پس از سیل ۹۸ به همت این سازمان و همیاری مالی مدیریت نظارت بر طرح‌های عمرانی مناطق نفت‌خیز شرکت ملی نفت ایران احیا شده بودند، پذیرای ما بود.

نخستین روزهای سال ۹۸ بود که کام همه ایرانیان که با امید و آرزو تعطیلات نوروز را سر می‌کردند، تلخ شد؛ خبر سیل و ویرانی نگذاشت کاسه چشم کسی در سراسر ایران خشک بماند، اما مهر و وفای ایرانی که زبانزد مردم جهان است، نگذاشت مردم سیل‌زده، این پاره‌های تن ایران، احساس تنهایی کنند. هنوز سیل فروکش نکرده بود که سیل کمک‌های مردمی از راه رسید و چراغ شب مردم بحران‌زده شد؛ سازمان‌های مختلف از نخستین ساعات وقوع سیل برای کمک به مردم حاضر شدند و هرکس به نحوی کمک‌حال هم‌وطن خود شد.

در این میان شرکت ملی نفت ایران هم خود را جدا از مردم ندید و پا به میدان گذاشت؛ آن‌طور که قربانی از آن روزها تعریف می‌کند، همچنان که مردم خسته از این بلای طبیعی نخستین نقطه امیدشان صنعت نفت بود، مدیران این صنعت نیز خیلی زودتر از انتظار با نهادهای آسیب‌دیده تماس گرفتند و کمک‌های خود را دریغ نکردند.

هرچند طیف کمک‌های صنعت نفت تنها به آموزش محدود نبود و از خدمات جابه‌جایی مردم گرفته تا اسکان و تخلیه آب از خانه‌های مردم و ... موارد متعددی را شامل می‌شد، بخش مهمی از این کمک‌ها معطوف به مدارس بود. به گفته قربانی، به دلیل تعدد ساختمان‌های مدارس،

آموزش و پرورش بیشترین ساختمان‌های آسیب‌دیده را در جریان سیل فروردین ۹۸ داشت و از طرفی با توجه به مهلت نهایی برای بازسازی مدارس تا ابتدای مهرماه به‌منظور بازگشت دانش‌آموزان به مدارس، فشار مضاعفی بر گردن ما بود و فرآیندهای ارزیابی خسارت و همچنین تعیین منابع لازم برای بازسازی حدود یک ماه زمان ما را گرفت و تا فروکش کردن سیل و خارج شدن خانواده‌ها از مدارس که اصلی‌ترین محل اسکان افراد آسیب‌دیده بود، فرصت بسیاری از دستمان رفت.

در جریان این سیل، ۱۱۳ مدرسه آسیب دید که ۷۸ مدرسه نیازمند تعمیرات و ۳۵ مدرسه نیازمند تخریب و احداث دوباره بود. تجهیزات بیشتر این مدارس هم در جریان سیل آسیب دیده بودند که نیازمند سرمایه‌هنگفت برای بازخرید بود. از طرفی پراکندگی مدارس در نقاط مختلف استان کار را برای سازمان نوسازی، توسعه و تجهیز مدارس وزارت آموزش و پرورش سخت کرده بود، ضمن آنکه بیشتر راه‌های مواصلاتی به روستاها و شهرهای دورافتاده آسیب دیده بود و همه اینها مزید بر علت بود که غولی در مسیر بازگشایی مدارس تا ابتدای مهر سال ۹۸ متولد شود.

وقتی در جریان بازدید از مدرسه صفاران ۱ و ۲ زکریای رازی روستای دغاغله صفاک، باوی از توابع شهرستان شوشتر استان خوزستان این مسئله را از دانش‌آموزان جویا شدیم، همه اظهار کردند که فکر بازگشایی مدارس تا ابتدای سال تحصیلی جاری برایشان محال بود و اندیشه حضور در کلاس‌هایی در چادر یا کانکس‌های موقت را در سر می‌پروراندند.

علی از دانش‌آموزان کلاس سوم به ما گفت پس از سیل پدرش به او گفته بود مدرسه خراب شده است و دیگر از درس خبری نیست و باید برای کار همراه من شوی. ام‌کلثوم کلاس چهارمی که از حضور در مدرسه نوساز بسیار خوشحال بود، برایمان از زیبایی‌های مدرسه جدید گفت و تعریف می‌کرد قبل از سیل کلاس‌هایشان چقدر کهنه و فرسوده بوده است و حالا ساختمان نوساز و نورپردازی مناسب و تخته و میز و نیمکت و تجهیزات نوساز میزبانان است.

برای تجهیز، نوسازی و بازسازی این مدارس، مدیریت نظارت بر طرح‌های عمرانی مناطق نفت‌خیز از سازمان نوسازی، توسعه و تجهیز مدارس استعلام و برآورد قیمت خواسته بود و بعد از ارسال ارزیابی‌ها به این مدیریت، ۵۰ میلیارد تومان برای این اقدام‌ها از سوی شرکت ملی نفت ایران تخصیص یافت. به گفته علی قربانی، این میزان اعتبار

به واقع تمام نیاز سازمان را برای تعمیر و تجهیز مدارس تأمین می‌کرد و همین دلگرمی بود برای اینکه زودتر دست به کار شوند و با تمامی قوا به بازسازی مدارس بپردازند. اما این تنها دلگرمی نبود که شرکت ملی نفت ایران برای مردم صبور استان فراهم کرد. به گفته قربانی، پیش از این سیاست شرکت ملی نفت ایران در همکاری با این سازمان، ساخت مدارس جدید بود، اما پس از سیل فروردین ماه، سازمان با چالش دیگری روبه‌رو بود؛ عمده خیرین مدرسه‌ساز شرایط خاصی برای تخصیص منابع مالی دارند، این افراد عمدتاً می‌خواهند نامشان بر مدارس ساخته‌شده باشد و تعمیر یا تأمین تجهیزات چندان به چشمشان مقبول نیست و این سنگی در مسیر بازسازی مدارس و تأمین تجهیزات از بین رفته پس از سیل بود. بر همین اساس طی مذاکراتی که با مسئولان شرکت ملی نفت ایران انجام شد، این موضوع که اهمیت حیاتی در احیای مدارس داشت، در دستور کار قرار گرفت.

اما مسئولیت‌های اجتماعی شرکت ملی نفت ایران در حوزه آموزشی تنها به بازسازی مدارس محدود نمی‌شود. به گفته قربانی، مدیرکل نوسازی، توسعه و تجهیز مدارس استان خوزستان، مجموعه وزارت نفت حتی پیش از وقوع سیل توجه ویژه‌ای به استان خوزستان داشته است و شخص وزیر نگاه خاص خود را متوجه مسئولیت‌های اجتماعی در استان‌های نفت‌خیز کرده است و جدا از پروژه‌های بازسازی مدارس آسیب‌دیده از سیل، این وزارتخانه ۱۰۰ پروژه با مجموع اعتبار ۱۵۰ میلیارد تومان در زمینه ساخت مدارس و اماکن ورزشی مربوط به مدارس در استان خوزستان در دست اجرا دارد و این همکاری معطوف به امسال و سال گذشته نیست، بلکه از گذشته بوده و قرار است ادامه داشته باشد.

مدرسه چهار کلاسه یحموره مربوط به روستای شعیبیه یحموره از توابع شوشتر که حدود ۶ ماه پیش میزبان ساکنان سیل‌زده روستا بود و حال و روز آموزشی نداشت، امروز به همت سازمان نوسازی، توسعه و تجهیز و لطف شرکت ملی نفت ایران، رنگ و بوی دیگری به‌خود گرفته است. مدیر این مدرسه برای ما از روزهایی گفت که هیچ معلمی دلش نمی‌خواست در این مدرسه باشد و بعد از نوسازی و تجهیز صورت گرفته حالا شوق و خرسندی کادر آموزشی از حضور در چنین مدرسه‌ای کاملاً مشهود است. دانش‌آموزان پر شور این مدرسه از رنگ‌آمیزی، تعمیرات و تجهیزات نو مدرسه برایمان گفتند و تعریف کردند در زمان سیل چگونه این مدرسه خانه اولشان شده بود و روزها و شب‌های بسیاری را در این مدرسه گذراندند تا کار تخلیه آب از خانه‌هایشان انجام شود.

روز دوم با رئوف نایب‌زاده، نماینده مدیریت نظارت بر طرح‌های

عمرانی مناطق نفتخیز در سازمان نوسازی، توسعه و تجهیز مدارس استان خوزستان همراه شدیم و از مدارس تعمیرشده توابع شهرستان حمیدیه بازدید کردیم. آقای نایبزاده که از زحمتکشان و دلسوزان حوزه ساخت و تعمیر مدارس در استان خوزستان است، برایمان در رابطه با نحوه تخصیص اعتبار برای هر مدرسه توضیح داد و گفت: مدارس استان بر اساس تعداد کلاس از سه تا ۱۵ کلاس طبقه‌بندی می‌شوند که در جریان سیل سال ۹۸ میزان آسیب هر کدام متفاوت بود. بر همین اساس لازم بود اعتبارهای متفاوتی به هر مدرسه تعلق گیرد که این مسئله به سازمان نوسازی، توسعه و تجهیز استان سپرده شد. سازمان پس از شرح کار و واسپاری آن به پیمانکار آغاز شد؛ با توجه به آنکه پشتیبان مالی پروژه شرکت ملی نفت ایران بود، پیمانکار می‌دانست که به محض تکمیل و ارائه اسناد مالی، هزینه‌های خود را دریافت می‌کند و همین موضوع به روند اجرای کار سرعت بخشید.

در جریان بازدید از مدرسه پنج‌کلاسه امام علی (ع) روستای آلبومروح از توابع شهرستان حمیدیه بود که نایبزاده برایمان از شرایط اسفبار مدارس در روزهای سیل تعریف کرد؛ روزهایی که آب از پنجره کلاسها وارد شده بود و منطقه به شکل یک تالاب درآمده بود، همه تجهیزات و تأسیسات ساختمان از جمله لوله‌های آب و کابل‌های برق و تجهیزات آموزشی از جمله دستگاه‌های کپی و کامپیوترها و میز و نیمکت‌ها بلااستفاده شده بودند و اگر همت و حمایت ارگان‌های مختلف نبود، دیگر رمقی برای آموزش این مناطق باقی نمی‌ماند.

بابای مهمان‌نواز مدرسه که در خانه نقلی‌اش ما را مهمان چای و قهوه عربی کرد، برایمان گفت که در روزهای سیل برای سرکشی به ساختمان بازگشته و اشک در چشمانش جمع شده بود. او گفت که سیل همه چیز را برده بود و فکر نمی‌کرد مدرسه به حالت قبل بازگردد و حالا می‌بیند که حتی از قبل هم بهتر شده است.

مدرسه ۶ کلاسه شهید جاسم اسعدی، آخرین مدرسه‌ای بود که ما در این سفر همراه دانش‌آموزانش شدیم؛ مدرسه‌ای در دل روستای دورافتاده شاکریه شهرستان سوسنگرد که شوق و شور آموزش و علم‌آموزی در بین همه دانش‌آموزان کاملاً مشهود است. بچه‌های این مدرسه که پیش‌تر نیز در زمان ساخت مهمانشان بودیم، از مدرسه جدیدشان لذت بسیار می‌بردند. آیت برایمان از لذت درس خواندن در مدرسه جدید تعریف کرد و گفت که هیچ‌وقت دلش نمی‌خواهد از مدرسه دل بکند. عباس خجالتی به ما گفت که مدرسه تا کجا زیر آب بوده و در حال فروپاشی بود که مسئولان به کمک شتافتند و آن را از روز اول بهتر کردند.

حالا که مهر روزهای پایانش را پشت سر می‌گذارد، دانش‌آموزان خوزستانی خوشحال و با انگیزه در کلاسهایشان حاضر میشوند و دغدغه‌هایشان جز بازی‌های کودکانه و علم‌آموزی چیز دیگری نیست. امروز که نفت بر اساس وظیفه به مسئولیتهای اجتماعی خود پایبند بوده است، دل خانواده‌های مناطق نفتخیز را به آینده فرزندان‌شان گرم نگه داشته است؛ فرزندان‌ی که گردانندگان آینده این صنعت پر افتخار و اقتصاد کشور خواهند بود.